Ч. 178. Субота 9 (22) серпня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на четверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на четверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї на Угорщинї. — Др. Шустерсич о мадярских жаданях. — Вісти з Сербії. — Росийска фльотилля і ситуация в Македониї. — Збросня Анґлії на далекім всходї).

О скілько доси зачувати, то всї впливові круги на Угорщинї старають ся о то, щоби о скілько можна, як найборше і найкористнїйше залагодити ситуациї. О якихсь далеко сягаючих концесиях в користь Угорщини не може бути й бесїди і навіть не будуть їх брати в рахубу, бо які не будь уступки в справі роздїлу армії і самостійности Угорщини готові би в теперішну пору викликати заколот, котрого наслїдки трудно предвидїти.

Словеньский посол др. Шустерсич виголосив сими днями у Вел. Ляшицу бесїду, в котрій в справі жадань Мадярів так сказав: Скоро мірoдайні чинники поставлять ся на то становище, що готовість армії до бою через заведенє угорскої команди не потерпить нічого, то ми не противні тому. Але ми зазначуємо, що нехай тодї Угорщина сама собі удержує своє угорске войско. Ми не хочемо нічого й чути про якусь доплату на удержанє угорскої армії з мадярскою командою і уживемо ті многі мілїони, які ми доси видавали на угорскі полки, радше на скріплене австрийскої армії. Маємо надію, що тодї знайдуть ся і средства на заведенє дволїтної служби войскової. Та й австрийскій маринарцї можна би тодї дати до розпорядимости ті суми, яких їй конче потреба. Ми видимо у иньших держав, як маринарка підносить ся та піддержує господарку народну краю, лиш у нас не може маринарка сповняти сеї своєї задачі. Нам треба в сїм напрямі кріпкої і скорої роботи і по заведеню персональної унїї будемо мати потрібні средства до того. — На сї погляди дра Шустерсича мусить кождий згодити ся, тож не диво, що зібрані Словінцї ухвалили однодушно резолюцию поставлену в сїм напрямі.

В двірских і правительственних кругах білградских перечать рішучо тому, мов би то король Петро хотів уступити зі сербского престола. Мимо того білградскі дописувателї віденьских ґазет обстають при своїх і пригадують, що король лише що дня 18 с. м. в розмові з полковником Машином заявив, що готов уступити і виїхати з краю, скоро теперішне положене не змінить ся.

Мінїстер війни полковник Солярович видав до своїх командантів войска і войскових заведень наукових тайний приказ, в котрім поручає їм, щоби підвластних їм офіцирів по можности здержували від політики і не давали їм до неї мішати ся. В розпорядженю тім каже ся дальше: Політика затроює армію і видає злі овочі. (!) Офіцир повинен пильнувати виключно свого стану яко вояк а політику лишити тим особам, до котрих званя она належить. Офіцирів треба поучити о тім, що єсть особливим бажанем найвисшого вожда і короля, щоби они держали ся здалека від всїх полїтичних справ в інтересі держави і поваги армії.

В міродайних турецких кругах говорять, що вислане росийскої ескадри на турецкі води не має зовсїм означувати якусь демонстрацию Росиї против Туреччини, а має лиш на цїли приготовитись на всяку евентуальність, яка могла би настати внаслїдок віджившої ворохобнї в Македонії. Росийске правительство знає дуже добре, як дуже Туреччина бажає переведеня реформ і длятого не потребує грозити. Але переведенє реформ розбиває ся об ворохобню і о тім переконані всї держави.

Після турецких вістий з Монастиря з дня 15 с. м. хотїла ватага повстанців, зложена з яких 200 людий, підпалити турецке село в повітї Соррович монастирского вілєта. Турецке войско пустилось за ватагою в погоню, але їй удало ся втечи. Так само з турецкого жерела доносять, що коло Крушева турецке войско

---

6)

БОСНА і ГЕРЦЕҐОВИНА

(Після Прайндльсберґер.-Мр., др. Вальтера, Реннера, Делї і др. зладив К. Вербин).

(Дальше).

З Броду іде зелїзниця долиною Сави по насипі на 2 метри високім, переходить попри стацию Сековач, де єсть також стация для пароходів, що пливуть Савою, а відтак поза Новоселом переходить в долину Укріни і наконець доходить до міста Дервента над Укріною, що має около 5000 жителїв. Якраз підчас окупациї в осени і зимою з 1878 на 1879 була цїла тота сторона залита водою так, що від Сави аж до Дервента можна було заплисти човном. Місто Дервент лежить в живописній околици на двох горбах, але нове місто побудоване в долинї Укріни. Аж до 1886 р. була тут войскова дирекция зелїзницї, що іде берегами Босни, відтак перенесено єї до Сараєва. В Дервентї єсть краєва стация досьвідова для управи винограду і дерев овочевих, але тут переважає садівництво.

З Дервента піднимає ся зелїзниця многими закрутами в гору та доходить до стациї Врговий. Цїла часть зелїзницї від Дервента аж до Врхового переходить верховиною, що дуже усуває ся і длятого не можна тут було вкопувати ся глубоко а треба було пустити зелїзницю більше стрімко верхом вижини. Так доходить она кількома великими колїнами аж до стациї Ган Маріса. Звідси представляє ся очам чудовий вид на подїлє Сави та на верхи гір Мотаїци на північнім заходї і Вуч'яка на північнім всходї. Цїла околиця єсть дуже добре управлена і відрадно дивити ся, що Босанець обрабляє поля навіть високо на горах. А треба знати, що Босанцї ще й нинї працюють далеко менше, як селяни в иньших краях, але новий спосіб обрабляня ріллї зачинає вже й тут щораз більше ширити ся, а краєве правительство помагає в тім селянам в той спосіб, що подає їм практичну науку господарства, заводить рільничі стациї досьвідові і старає ся о то, щоби господарі могли приховати собі лїпші раси рогатої худоби. Треба й то піднести, що селяни тепер далеко охотнїйше працюють як давнїйше, коли були зависимі від самоволї ґрунтових дїдичів або від арендаторів податкових, котрі замість брати від них законом приписану третину і десятину забирали їм більше як половину всего дорібку. Босаньскі рільні відносини, лад чиншовий, були причиною вічного невдоволеня і послїдної ворохобнї за турецкого панованя. Правда, що ще й тепер обовязує давний закон аґрарний, але він вже зреформований, а власти старають ся о то, щоби він був точно виконуваний. Босаньске право ґрунтове єсть так оріґінальне, що не від річи буде подати тут головні его черти

Земля єсть тут власностию дїдича, котрий може розпоряджати нею після своєї волї як за житя так і в случаю смерти, хоч в сїм послїднім случаю з деякими обмеженями, але ужиток тої землї єсть для дїдича привязаний до певної форми. На ґрунтї дїдича сидить кметь або дїдичний чиншівник з цїлою своєю родиною. Цїла родина кметя (дїти, зяті і невістки та внуки) творить родинну спілку або т. зв. задругу і то поправдї она лиш має право бути дїдичним чиншівником. Доки єсть тота задруга, доти і право чиншове, хиба що кметь допустив би ся якогось великого занедбаня своїх обовязків і сам нарушив би то право. Кметь обовязаний свому дїдичеви обрабляти відступлений ему ґрунт (чіфтлік), значить ся господарити на нїм яко добрий батько родини а по жнивах давати ему якусь часть з того, що зібрав з поля, звичайно третину.

Доки кметь сповняє точно оба ті вложені на него обовязки, доти дїдич не може анї его самого анї его правних наслїдників вигнати з ґрунту. Так само не має дїдич права анї мішати ся до господарки кметя на его ґрунтї, анї як небудь впливати на способи господареня. Він не може н. пр. жадати, щоби кметь сїяв таке збіжє, яке би ему, дїдичеви, хотїло ся, або щоби кметь орав два рази замість раз і т. п. Кметь єсть на своїм господарстві своїм паном. Худоба і запряги суть его власностию і він не обовязаний платити від них нїякої данини. Дуже часто єсть і хата та будинки господарскі его власностию, але так само належать часто до дїдича і він їх віддає кметеви в аренду, але кметь не платить за то нїчого. Наконець єсть кожде господарство кметя неподїльне і его можна лиш тодї подїлити, коли кметь і власитель ґрунту або дїдич на то згодять ся а уряд то затвердить. Без згоди

розбило одну ватагу ворохобників і одну часть з них зловило а друга часть втекла. — Турецкі доходження мали також показати, що ворохобники намовили болгарских селян в монастирскім вілаєті, щоби они до них пристали, туманячи їх тим, що то лиш на десять днів, бо до того часу рішить ся справа Македонії і держави виступлять в єї обороні. Але коли минуло і 15 днів, а то, що їм говорено, не стало ся, то они почали втікати від ворохобників і в Касторіє та Дібре богато піддало ся турецким властям.

З далекого всходу з острова Ванкувер наспіла вість, що Анґлія там зброїть ся з великим поспіхом. У форті Сіґналь Гілль працюють день і ніч, щоби єго вже в найблизшім часї узроїти 92 пушками найновійшого і найтаньшого калїбру. Також роблять там великий склад муніциї і камінного вугля. Кажуть, що Анґлія в виду грозячої їй небезпечности на далекім всходї зі сторони Япану та сполучених Держав північної Америки, готова навіть помирити ся з Росиєю та спільно з нею виступити против тих держав.

Новинки.

Львів дня 21 го серпня 1903.

— З ц. к. краєвої Ради шкільної. Президия ц. к. Намістництва признала Гл. Охничеви, учителеви в Берегах, самбірского округа і Фр. Ластовецкому, учителеви в Лишни, дрогобицкого округа, почетний медаль, установлений з нагоди 50-лїтного ювилею панованя Є. В. Цїсаря. — Ц. к. краєва рада шкільна затвердила іменоване о. Володимира Чировского на духовного члена гр. к. обряду до окружної ради шкільної в Рогатині і вибори: Йос. Глодкевича учителя в Підгірках на представителя учительства до ц к. окружної ради шкільної в Калуши та Фридр. Шедля на представителя євангелицкого віроисповіданя до ц. к. окружної ради шкільної в Товмачи. — Ц. к. краєва рада шкільна іменувала супленгами в середних школах: Юл. Серафиновича для ґімназиї в Ряшеві, Ів. Станька і Ад. Данецкого для ґімназиї в Дембици. Генр. Ґаляса для ґімназиї в Ярославі і Петра Дубика для ґімназиї в Дрогобичи.

— Впреосьв. Митрополит А. Шептицкий повернувши оногди з Унева, лишає ся вже постійно у Львові. Лише на сьвято Успенія Пр. Богородиці виїде Впреосьв. Митрополит до Милятина старого, щоби посьвятити нововибудовану заходами о. Сидора Зельского церкву, а відтак поверне назад до Львова і вже в недїлю дня 30 с. м. довершить ординациї укінчених богословів.

— Висьвячене пресвитерів львівскої і станиславівскої епархії розпочинає ся дня 29 с. м. і потреває до кінця вересня.

— Новий командант кадетскої школи у Львові. Підполковник п. Отто Шмід, командант кадетскої школи у Львові, перенесений до 54 п. піхоти і увільнений з посади команданта школи. При тій нагоді Цїсар надав єму войсковий хрест заслуги. Командантом кадетскої школи у Львові іменований майор Мартин Хмелевский з 93 полку піхоти.

— На маневри вийшла зі Львова в послідних днях цїла войскова залога. Маневри відбудуть ся в околици Перемишлян і потревають до дня 5 вересня.

— Вечерниці в честь Цїсаря. З Вербиці, равского повіта, пишуть до „Руслана“: Дня 16 с. м. відбули ся в вербицкій читальни „Просьвіти“ вечерниці в честь Єго Величества Цїсаря Франца Йосифа І. з нагоди 73-тих уродин. Мимо бурі, що лютувала майже цїле пополудне, прибуло на вечерниці крім місцевих селян також до 30 селян з сусїдних місцевостий, аби спільно почтити нашого Найдостойнїйшого Монарха, до якого наш нарід чує велике привязане і любов. Вечерниці почали ся вступним словом місцевого пароха о. Жука. Бесїдник зазначив, в чию честь присьвячено вечерниці та спомянув деякі важнїйші і замітні хвилї з житя Цїсаря; опісля повставши відсьпівали всї присутні гимн „Боже буди покровитель“. В програму вечерниць війшов ще відповідний відчит, мужескі і мішані хори та декламациї („Розрита могила“ і „Титар“ Т. Шевченка). Всї точки програми віддано дуже добре завдяки стараням молодїжи ґімназияльної, яка головно причинила ся до устроєня сих вечерниць. Вечерниці покінчили ся відсьпіванем народного гимну і многолїтствія в честь нашого Монарха.

— Зелїзниця Львів-Самбір. Радник Двору Косіньский оголосив отсей комунїкат: „Дня 17 і 18 серпня с. р. перевели орґани ц. к. ґенеральної інспекциї австр. зелїзниць пробу витреввалости і сили мостів на шляху Львів-Самбір, причім найдено мости в як найблизшім порядку. Вислїд сеї чинности є під кождим зглядом як найусп пшнїйший“.

† Людвик Дзедзицкий, радник шкільний і краєвий інспектор шкіл, умер в 60-тім році житя. Похорон відбуде ся в суботу дня 22 с. м.

— Зголошеня до селяньскої бурси в Станиславові належить присилати до дня 25 с. м. на руки о. Клима Кульчицкого в Підпечарах, почта Тисьмениця.

— Шкарлятина, що проявляла ся доси у Львові лиш поодиноко, прибрала в послідних днях розміри пошести. Тепер єсть 42 случаїв недуги, в наслїдок чого заряджено у Львові відложене вписів до народних шкіл поки-що до 15 вересня і устроєно на Янівскім окремий будинок для поміщеня недужих.

— З товариства ім. Котляревского оповіщують: Комисия контрольна товариства драматичного імени Івана Котляревского провірила всї книги і письма, як також перевела шконтро каси і льокациї сего товариства по смерти бувшого касиєра товариства бл. п. Юстина Ганкевича та найшла в порядку цїлий стан готівки і льокациї товариства і на тій підставі заявляє прилюдно, що всякі поголоски про мнимий недобір фондів сего товариства є зовсїм незгідні з правдою. — Львів 20 серпня 1903. — *Осип Максимович, Іван Сполїтакевич, Іван Малай.*

— Пошукує учительки до свого інститута товариство „Руских женщин“ в Станиславові для помочи у вихованю і науці. Зголошувати ся належить зараз з поданем условий і удібненя.

кмета не можна від єго ґрунту (чіфтілїка) відділити нїяку парцелю, а коли би кметь занедбував господарство, то лиш уряд має право наказати єму уступити ся з ґрунту і єго до того змусити.

Із сказаного виходить, що внаслїдок неподільности селяньских ґрунтів і значного обмеженя, яке закон накладає на дідича, творене більших господарств, великих посїлостий єсть правно дуже утруднене і майже неможливе. Великих посїлостий єсть, що правда, богато, але они складають ся лиш з більшого числа кметів-чиншівників, що належать до того самого дідича, а такий дідич, властитель більшої посїлости, може мати на своїм ґрунті 400 ба й 600 кметів. Але побіч кметів суть ще й свобідні властителї ґрунтів. Після урядового спису населеня з 1895 р. було з цїлого сїльского населеня 47 процент свобідних селян, що сидять на власнім ґрунті і не платять чиншу нікому. Але тоті селяни то самі поменші господарі. Магометаньскі властителї ґрунтів, дідичі звані беґами або аґами, не любили з давен давна господарити на власнім ґрунті і воліли віддавати єго кметям. Дідичі мають иноді помежи кметівскими ґрунтами й родові маєтности т. зв. беґлюки, на котрих не сидять кметі, але то звичайно малі парцелї: площа, на котрій стоїть двір („конак“ або „чардак“) а коло того город та ще кусень поля і сїножати. В давних часах були то лїтні домівки беґів, на котрих кметі мусїли відрабляти панщину. Нинї то все змінило ся, кметі викуплюють ся і так творить ся щорав більше вільних господарів.

Зразу мусїло правительство задержати сей лад та й податки відбирати в натурі, десятину від всего; але тепер платять вже податок грішми і сїльский господар змушений залишати натуральну господарку а брати ся до грошевої. Давнїйше брав селянин всї крамничні товари, яких єму потреба, у одного і того самого купця на кредит і платив єму опісля збіжем або й худобою. Він мусїв платити величезні проценти і не міг нїколи призбирати готівки. Він лишав ся звичайно на віки в руках свого вірителя, котрий впрочім не прикладав єму ніж до горла, як то єсть звичаєм в Европі, бо коли би був єму підрізав горло, не був відобрав своєї позички.

Але внаслїдок змінених відносин по окупациї потреби, які були з давен давна, збільшили ся і настали нові. Спроваджувані товари стали значно дешевші. Безпечність власности, улекшене обороту, упадок тої запори, яка давнїйше замикала окупованї краї від Австро-Угорщини, зелїзниці і нові знаменитї гостинцї, зробили рух в краю, котрий сягнув аж в далекі гірскі долини. Давні осередки торговлї що мали монополь в спроваджуваню товарів, внаслїдок змінених відносин, що правда потерпіли, але за то великі осередки промислу стали приступні і найменшим крамарям, а консументи за далеко низшу цїну могли тепер набути всего того, що їм потреба. Все змінило ся. Де давнїйше обходили ся деревляним кубком, там нинї мають вже склянки; замість загально уживаних скипок до сьвіченя або лучива настали нафтові лямпи; давні скрипличі вози майже щезли; в хатах суть вже склянні вікна замість давної висушеної шкіри або деревляних віконниць. Доми по містах ба й по селах вкривають вже дахівками замість старосьвітских драниць — словом у всїм настали великі зміни.

Але на то все треба було гроший. Селянин зачав лїпше працювати і збільшав свій живий інвентар. Він був однакож не видобув ся з рук своїх вірителїв, як би краєве правительство не було станули єму до помочи. За турецких часів був звичайний процент 12 від ста, а купцї платили й 18 а тепер лихварі, по найбільшій части сербскі купцї та шпанїолї (жиди іспаньского походженя) казали собі платити від одного дуката на тиждень по пястрови (около 9 кр), а то значило около 100 процент на рік. Щоби охоронити селян від руїни, завело правительство повітові фонди запомогові, з котрих давало господарям позички на звичайні потреби до житя по 4 від ста, а на закупно ґрунтів і поправу господарства по 6 від ста.

Дуже богато зробило правительство на поли просьвіти. Позаводжені школи народні і середні, всїлякі школи промислові і торговельні, школи для науки рільного господарства, городництва і садівництва, стациї досьвідові і т. п. Але не все золото, що ся сьвітить. Померший недавно спільний мінїстер фінансів бар. Каллай хотів з окупованих країв зробити відразу так сказати би модну, поступову і взірцеву державу, не зважаючи на то, що до того брак основ. Мадярска господарка дала ся і тут почути та викликала була в послідних часах так велике негодоване, що зразу Серби, відтак магометани, а наконець і католицкі Хорвати зачали дуже жалувати ся і висилали депутациї то до Будапешту, то до Відня.... Але не тут місце обговорювати ті відносини економічної і політичної господарки мадярскої, що свого часу відбили ся були голосним відгомоном аж у віденьскім парляменті та спонукали були дотичних послів поїхати до окупованих країв і придивити ся особисто тамошним відносинам; длятого ми лишаємо їх на боцї.

З Ган Маріци спускає ся зелїзниця в долину Величаньску, а відтак в долину Босни та не попускає ся єї вже аж до самого Сараєва. Насамперед доїзджаємо до магометаньского місточка Которска, а відтак їдучи понад саму ріку до стациї Добой. Зараз скоро лиш виїде ся з вузонької долини, видко на право на горі великий зелїзначий хрест. То памятник, котрий поставив командант третого корпуса ґр. Сапарі погибшим воякам в борбі з проводирем босаньских ворохобників Муфтїм з Ташліджи в 1878 р. Битва під Добоєм в днях 4 і 5 вересня того року була найлютїйша з цїлої кампанії і австро угорска армія стратила тодї 617 людий. Коли зважити, що тут борола ся правильна армія з ворохобниками, то по тій страті можна зміркувати, з якою завзятостию мусїли

— **Два письма з Риму** одержав Ексц. Митрополит Шептицкий з ватиканьского секретарияту: одно в імени Сьв. Колеґії кардин. з подякою за богослужене і кондоленциї по причині смерти Льва XIII., друге телеґрафічною дорогою в імени Папи Пія Х. як подяку за ґратуляциї, зложені при нагоді его вступленя на папский престол. Оба сї письма визначають ся незвичайною сердечностию і поважанем для нашого Владики, виходячими поза рами звичайної куртоазиї. Письмо Сьв. Колеґії кардиналів звучить:

Illme ac Redme Domine! Supplicationes et iusta funebria, quae in tua Archiepiscopoli Ecclesia ac tota Leopoliensi Ruthenorum Archidioecesi in suffragium de mortui Pontificis Leonis XIII. persolvenda decrevisti, de quibus Purpuratorium Patrum Senatum certiorem facis, litteris tuis die 24 huius mensis datis, quam maxime grata senatui eidem acciderunt.

Iussu proinde Emorum Patrum gratias quam plurrimas tibi ago sive ob, ea quae in suffragium defuncti Pontificis acta sunt, sive ob aegritudinis sensus, quos nomine omnium fidelium ac praecipue magistratuum et civilis auctoritatis civitatis Leopoliensis significas teque oro, ut iisdem grati animi Emorum Patrum exprimere velis.

Hanc occasionem complectens meam tibi aestimationem testor, meque profiteor

Amplitudini Tuae Addictissimum

† Raphaellem Merry del Val,
a secretis sen. aug. Patrum purpuratorum.

Romae die XXX. Julii 1903.

Illimo et Revmo Domino Dno Andreae Szeptycki, Archiepiscopo Leopoliensi Ruthenorum Leopoli.

(Всесьвітлїйший і Високоповажаний Пане! Молитви і дотичні богослуженя, які Ви зарядили відправити в Вашій Архикатедральній Церкві і цїлій львівскій, рускій архиеиецезиї за упокій бл. п. Папи Льва XIII., про які Ви повідомили Сьв. Колеґію Кардиналів листом з дня 24 с. м., приняла Колеґія з найбільшим вдоволенем до відомости. Тому з припорученя Їх Еміненций ОО. Кардиналів дякую Вам як найгорячійше, чи то за те, що підпринято за упокій помершого Папи, чи за заяви жалю, які іменем всїх вірних, а особливо сьвітских властий міста Львова Ви подали до нашої відомости і прошу Вас, шоби зволили тим всїм висказати дяку Їх Еміненций ОО. Кардиналів. Користаючи з сеї нагоди, даю вираз мому поважаню до Вас і пишу ся Вашої Величности найпреданнїйшим — Рафаіл Меррі дель Валь, секретар).

Телеґрама від Папи римского звучить коротко: Effuso animo Sanctitas Sua gratias agit ac benedicit. — Merry del Val. (З глубини серця Єго Сьвятість складає подяку і благословить).

— **В дївочім Інститутї** Тов. Руских Женщин в Станиславові єсть еще кілька місць вільних. Оплата 40 К місячно, виїмково може бути знижена. Родичі, котрі хотять забезпечити своїм донькам під кождим взглядом добре виховане, повинні їх помістити в тім Інститутї. Зголошеня до 26 серпня.

— **Дївоча бурса в Станиславові** приймає дївчата на добре виховане під інтелїґентним проводом. Оплата 20 К місячно. Зголошеня до 25 серпня.

— **Смерть від удушеня.** Незвичайна пригода лучила ся дня 9 с. м. в Лаврикові. Господар Повло Тоґен повернувши пяний до дому, вигнав жінку з дому, а сам положив ся спати на печи. На другий день найдено его неживим. Слїдство виказало, що Тоґен сам удусив ся, заткавши собі уста і ніс раменами, на котрих лежав.

— **Нещастна пригода в менажериї.** В Шенбруні під Віднем лучила ся оногди в менажериї страшна пригода. Від пів року єсть в шенбруньскій менажериї пара буйволів, дар російского царя. Самець від самого початку поводив ся дико, так що навіть видано окремі зарядженя средств осторожности. Не вільно було чистити ні стайнї ні огороди в часї присутности зьвірят. Оногди дозорець надіючи ся, що буйвол знає его і від довшого часу супокійно поводить ся, війшов до огороди, не уважаючи на присутність зьвірят. Однако зараз замітив несупокій буйволів і причув небезпечність. Почав утїкати і вже вилазив на огороду, коли нараз буйвол дїгнав его, вбив єму роги в плечі, скинув на землю і потовптав ногами. Коли вкінци відогнано розяреного зьвіря, нещастний був вже трупом

ТЕЛЄГРАМИ.

Відень 21 серпня. Мінїстерство просьвіти надало 5-клясовій женьскій школї виділовій, удержуваній руским Тов. педаґоґічним, право публичности від шкільного року 1902/3.

Відень 21 серпня. Президент румуньского кабінету Стурдза зложив вчера по полудни візиту мінїстрови для справ заграничних ґр. Ґолуховскому і конферував з ним довший час.

Берлин 21 серпня. Бюро Вольфа доносить з Терапії Ескадра росийска заплила вчера до пристані Інаїда, положеної на 80 кільомет. на північ від Босфору.

Константинополь 21 серпня. Росия жадає, щоби ті вояки, котрі по убитю консуля Ростковского стріляли до его повозу, були укарані. Доси годі було вислїдити, котрі то були.

Білград 21 серпня. Король Петро вибере ся дня 26 с. м. зі своїми дїтьми і з братом Арсенїем в поїздку через 12 днїв по краю.

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

ворохобники бороти ся. Самі австрийскі офіцири признають босаньским ворохобникам незвичайну хоробрість, а ґен.-майор Дірінґер на доказ того розповідає таку подію:

Борба о Добой, а радше о Трібову пляніну вела ся вже кілька недїль, а хоч повстанцї забирали, о скілько могли, як найскорше своїх погибших, то все таки коло нашого укріпленого табору зачало заносити трупами. Видко, що якісь тяжко ранені в своїх криївках, в котрі інстинктовно позалазили, погинули там і зачинали вже гнити.

Одного дня перед полуднем дістали ми приказ вислати більший віддїл до роботи критий збройним віддїлом і перешукати лїс перед нами, чи нема там де трупів, але робити то осторожно, щоби не визвати противника, готового кождої хвилї до бою. З інтересу і цїкавости обняв я провід мого віддїлу і дїйстно ми знайшли кілька трупів, котрі закопали.

Коли ми були заняті закопуванем одного трупа, дають менї знати, що якийсь ніби погибший дає ще ознаки житя. Ми, як звичайно, що вечера мали якусь стичку і той тяжко ранений лежав видко від вчера. Жизненна сила тих на пів диких народів єсть на диво велика, бо з такою раною, як у того чоловіка, був би якийсь з наших делїкатнїйших, культурних людий не жив і години. Куля пробила тому чоловікови на скрізь голову, так що аж мозок був трохи на верх вийшов, а він мимо того ще жив і дихав. Чи має ще притомність? Мабуть ні. Добийте его — сказав я до підофіцира, що ішов зі мною; а нам не вільно було стріляти, щоби не звернути на себе уваги. Підофіцир пошукав рукою, де серце і чи ще бє ся, та приложив в то місце конець свого баґнета. В тій хвили умираючий отворив примкнені очи, видивив ся на нас, підвів руку та став підкручувати собі вуси до гори — при тім его й добили. Чи то була рівнодушність в виду смерти, чи погорда для свого ворога? Того глумливо зухвалого погляду, з яким завмираюче око спочило над підофіцирі, не міг я довго, довго забути.

Сам Добой робить вражіне міста із середновічних часів. На високій стрімкій горі підниває ся живописно стара, розвалена кріпость, резиденця давних банів з Узори. На тоті розвалини можна вийти найлекше від сторони чаршиї (торговицї), хоч все-таки треба трохи намучити ся, ідучи в гору, але за то труд дуже оплатить ся, бо звідтам чудовний вид на цїлу охрестність довкола. На всходї сягає око поза Босну в живописну лїсисту і гористу околицю долини Спречи; на полудне ведемо оком якийсь час по шляху зелїзницї, від котрого тут відходить другий шлях до Тузлї і Сімінгану на всхід, а на заходї і полудневім заходї виднїють ся темні пасма гір одні понад другими. Одна гора ніби випихає другу, а всї в красках від ясно голубої, аж до найтемнїйшої зеленої і чорної, та у всїляких відтїнях і відблесках, аж на конець на самім краєчку овиду вкриті снїгом вершки Вучії і Власичевої пляніни в сторонах Травника занимають цїлу пишну панораму. Стара кріпость була колись забороломом долини Босни і Спречи і мала велике значінє; в 1697 р. здобув еї кн. Евген Савойский в своїм походї на Сараєво, а в 1717 р. взяв еї знову ґенерал Пеграш. Старе турецке місто Добой зі своїми трома джаміями мало змінило ся, але на подїлю стоять всюди нові европейскі будинки, промислові заведеня, за двірцем хороший готель з реставрациею, а вздовж цїлої зелїзницї, аж до стациї Узори здаєсь, як би поїзд їхав через якесь хороше европейске село. Колись було в Добою инакше, бо ще в 1881 р., коли отворено зелїзницю до Тузлї, не мав подорожний де переночувати.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).